

Informacija o zaključivanju Sporazuma o trgovini, partnerstvu i saradnji između Crne Gore i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske

Ujedinjeno Kraljevstvo je istupilo iz Evropske unije 31. januara 2020. godine, nakon što je sa EU postignut Sporazum o povlačenju (*Withdrawal Agreement*). Sporazum je predviđao tranzicioni period koji je važio do 31. decembra 2020. godine.

Tokom tranzicionog perioda EU i VB, britanska strana je predložila da VB i Crna Gora potpišu *Sporazum o partnerstvu i trgovini*.

Budući da su se dogovori između EU i VB vodili sve vrijeme od dostavljanja nacrtu sporazuma crnogorskoj strani, organizovana su dva tehnička sastanka sa britanskom stranom, kako bi se sagledao ponuđeni tekst (30. novembra 2018. godine i 26. septembra 2019. godine). Britanski predlog je bio da se sporazum potpiše prije istupanja VB iz EU, tačnije do 31.12.2020. godine.

Tokom tehničkih razgovora konstatovano je da su određena rješenja u sporazumu prihvatljiva, iako je njegova forma neuobičajena, ali da ima još nekih otvorenih i nedefinisanih pitanja koja bi se morala precizirati u narednoj fazi. Pri tome Crna Gora nije htjela da preuzima nikakve konkretne aktivnosti bez konsultacija sa EU, imajući u vidu postojeći SSP i obaveze Crne Gore kao zemlje kandidata za članstvo u EU. U tom smislu iskazana je spremnost za nastavak pregovora i zaključivanje ovog sporazuma, tokom tranzicionog perioda, o čemu je britanska strana obaviještena.

Početkom oktobra 2019. godine, Crna Gora je konsultovala delegaciju Evropske unije u Podgorici, koja je nakon komunikacije s DG Near i Sekretarijatom Evropske komisije obavijestila povratno da smatraju da su predmetni pregovori s VB stvar Crne Gore i naveli da je odluka na nama, sugerišući da se (tada) još nije znalo kako će biti definisani odnosi EU-VB u ovom dijelu. Takođe, naveli su da bilo koji ugovor nije mogao stupiti na snagu sve dok je VB obavezana sporazumima EU s Crnom Gorom (SSP), što je prestalo da važi tek 1. januara 2021. godine. Takođe, ukazali su da u slučaju ulaska u pregovore treba voditi računa da se ne povrijede obaveze koje proističu iz SSP, kao ni budući dogovor EU-VB.

Nova runda pregovora nije zakazana, jer nijesu sprovedene neophodne unutrašnje procedure, kako bi se Vladi uputila Osnova za vođenje pregovora.

Taj postupak je započet u februaru 2020. godine kada su, kako je to propisano, zatražena zvanična mišljenja od svih ministarstava na inovirani tekst sporazuma (budući da sporazum predstavlja izmjene i dopune određenih djelova Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i EU).

Komunikaciju s britanskom stranom je u prethodnom periodu koordiniralo i vodilo Ministarstvo vanjskih poslova (GD za međunarodno-pravne poslove i GD za evropske poslove).

Imajući u vidu da je britanska strana do kraja 2020. godine pregovarala trgovinske sporazume sa EU, kao i sa svojim najvažnijim spoljno-trgovinskim partnerima (SAD, Japan, Australija) i sa drugim zemljama, njihova želja je bila da se ovaj sporazum sa Crnom Gorom što prije usaglasi,

s obzirom na ograničene kapacitete njihove administracije i ogroman posao koji joj u tom smislu predstoji.

Ukupna robna razmjena Crne Gore i VB u 2020. godini je iznosila 22,7 miliona €, od čega je izvoz iz Crne Gore u VB u ovom periodu iznosio 3,3 miliona eura, a uvoz 19,4 miliona €.

Sadržina Sporazuma

Ponuđeni Nacrt predstavlja izmjene i dopune određenih djelova Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i EU (SSP). Izmjene SSP-a su urađene po principu „mutatis mutandis“, što znači da sadrži sve ranije dogovorene stavove u okviru važećeg SSP-a, dok su djelovi tj. procesi koji se odnose na EU isključeni (npr. proceduralna pitanja koja nijesu bitna za bilateralne odnose, pitanje prenošenja pravne tekovine i sl).

Sastoji se od kratkog (osnovnog) sporazuma koji definiše pitanja kao što su: ciljevi ugovora, konstituisanje tijela za praćenje implementacije sporazuma, ima referencu za „Inkorporirani ugovor“ (sam SSP i ponuđeni nacrt Sporazuma). Takođe, definišu se generalna upotreba tarifnih kvota i sličnih pitanja, što se dalje precizira aneksima, zatim teritorije na koje bi sporazum primjenjivao (Gibraltar i Channel islands), kao i prelazne i završne odredbe. Konsolidovana verzija sporazuma se neće raditi, budući da bi se time ušlo u preformatiranje samog SSP.

Sastavni dio sporazuma su dva aneksa, koja se tiču se izmjena i dopuna SSP-a, odnosno njegovog najvećeg dijela. Prvi aneks tretira poglavlja koja se tiču političkog dijaloga, pravde slobode i bezbjednosti, dok se najveći dio tiče ekonomskih pitanja: trgovine, slobodnog protoka roba, ljudi i kapitala, konkurencije odnosno čitavog niza politike saradnje. Drugi aneks obuhvata regulisanje proizvoda s porijeklom, što uključuje i listu proizvoda s posebnim tretmanom.

Na zahtjev crnogorske strane britanska strana je dostavila ATM mjere, TRQ i geografske oznake koje se odnose na proizvode iz Irske.

Region

Britanci su do sada potpisali 63 ovakva sporazuma – u regionu sa: Republikom Sjevernom Makedonijom, Republikom Albanijom i Republikom Kosovo, a pokrenuti su pregovori sa Republikom Srbijom i Bosnom i Hercegovinom.

VB ima najveći obim trgovinske razmjene sa Republikom Sjevernom Makedonijom odnosno 0,16% ukupne trgovine VB, (sa Republikom Srbijom ima 0,04%).

Kako bi se omogućio nesmetan promet roba i usluga između Crne Gore i UK potrebno je u što kraćem roku završiti unutrašnje procedure i formirati Radnu grupu za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o trgovini, partnerstvu i saradnji između Crne Gore i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske.

Pregovore za zaključivanje navedenog Sporazuma, u Republici Sjevernoj Makedoniji i Republici Albaniji vodilo je Ministarstvo vanjskih poslova, dok je u Republici Kosovo pregovore vodilo Ministarstvo trgovine i industrije, uz koordinaciju Ministarstva vanjskih poslova.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo vanjskih poslova predlaže da Vlada donese sljedeće zaključke:

PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore je, na sjednici _____ 2021, usvojila Informaciju o zaključivanju Sporazuma o trgovini, partnerstvu i saradnji između Crne Gore i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske.
2. Vlada je zadužila Ministarstvo vanjskih poslova, da u saradnji sa Ministarstvom ekonomskog razvoja, Ministarstvom finansija i socijalnog staranja, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom odbrane, Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvom kapitalnih investicija, Ministarstvom javne uprave, digitalnog društva i medija, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Kancelarijom za evropske integracije i Upravom carina obrazuje Radnu grupu za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o trgovini, partnerstvu i saradnji između Crne Gore i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske. Ministarstvo vanjskih poslova koordinira Radnom grupom.